

sijaja; spominja nas lovorik, oleandrov, a često tudi vresja. Pojedine vrste je težava razločevati, dokler se cvetje ne pokaže. In vse to cvetje je vrlo krasnih boj, ali brez duha.

(Dalje prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz deželnega zbora kranjskega.

Z a k o n

z dne . . . . .

s katerim se nekatera določila deželnih zakonov z dne 29. aprila 1873. l. dež. zak. št. 22, in z dne 9. marcija 1879. l. dež. zak. št. 13, prenarejajo, oziroma dopolnjujejo.

(Konec.)

§ 6.

Učiteljem, kateri so kot stalni učitelji na jedni ter isti jednorazredni ljudski šoli z letno plačo IV. vrste zadovoljivo službovali deset let, gre razven zakonitih starostnih doklad, še osobna doklada 50 gld., ki se pri odmeri pokojnine ne všteva.

Priznanje te osobne doklade izreče deželni šolski svet, sporazumno z deželnim odborom.

§ 7.

Kadar bi se pri razvrstitvi učiteljskih služeb po določenih tega zakona uvrstila kakšna učiteljska služba v menj založeno plačilno vrsto, gre sedanjemu imetniku te učiteljske službe prejšnja višja plača in isti prejme višji znesek kot dopolnitveno doklado letne plače.

§ 8.

Tistim učiteljem (učiteljicam) na javnih občnih ljudskih šolah v Ljubljani, kateri so imeli pri začetku veljavnosti tega zakona pravice do višjih nego v zgornjih §§ 4. in 5. določenih službeno starostnih doklad in stanarin, ostane ohranjena ta pravica in prejme isti višji znesek kot dopolnitveno doklado.

§ 9.

Določil deželnega zakona z dne 30. aprila 1886. l., dež. zak. št. 11, o opravnih dokladah, katere so pri odmeri pokojninskih užitkov vštevne, ne dotika se ta zakon.

§ 10.

Ta zakon stopi v veljavnost z začetkom prvega solnčnega leta, ki pride po njega razglasitvi.

S tem zakonom so razveljavljeni §§ 18., 22., 30., 33., 34., 37., 38. in 67. zakona z dne 29. aprila 1873. leta, dež. zak. št. 22, dalje §§ 38. in 39. zakona z dne 9. marcija 1879, l., dež. zak. št. 13, po vsi svoji vsebini, nadalje § 58 prvega in §§ 22. in 33. zadnjega zakona, v kolikor se isti tičejo podučiteljev (podučiteljic).

§ 11.

Mojemu ministru za bogočastje in uk je naročeno izvršiti ta zakon.

Tisza odhaja.

„Veliko pesov je zajčeva smrt“ pravi pregovor, ki se zopet potrjuje glede ogerskega ministerskega predsednika Kolomana Tisze. Petnajst let je Koloman Tisza gospodaril na Ogorskem neomejeno, odkar je odložil kot vodja skrajne stranke svojo tigrovo kožo. Vse kar se je tam godilo minulih 15 let, bilo je njegovo delo: volitve v državni zbor, vse narodno, gospodarsko, notranje in unanje politično postopanje v Ogorski, kar je imelo količkaj pomena, sme se imenovati njegovo delo.

Prav tako tudi razmera med našo avstrijsko državo prihajale so iz rok Tiszovih. Še le odkar je pri nas nastopilo ministerstvo Taaffe-jevo, more se govoriti o bolj samostojnem ravnanju tostranske vlade.

Tisza ni nikdar prikrival svojega sovraštva nasproti Slovanom, in unanja politika njegova obračala je najostreje ost proti Ruski, kar se lahko tolmači iz dogodb l. 1848. Zato pa so bili Madjari vedno tudi pri najugodnejših razmerah naše države, zvesti zavezniki Nemške, celo takrat, ko smo mi imeli vojsko z njo. Nasproti vojaštvu branil je Tisza vse izgrede madjarskega šovinizma, spominjamo se na dogodbo Jansky-jevo. Nasproti pa moramo biti pravični odhajajočemu ministru, da je toliko pomenljivo zboljšal gospodarske in izrekoma prometne zadeve svoje domovine, da ga v tej stvari ni dosegel nihče pred njim in ga bode težko tudi kedo za njim. Tisza je hladnokrvna glava, ki si je med svojimi pristaši in tudi nasprotniki, pridobil toliko veljavo, da je njegova beseda obveljala vedno in povsod.

V protislovje zapletel se je pri svojih izjavah gledé domovinskega zakona, kateri se ima premeniti, resnično, samo zavolj osebe K o š u t - o v e.

To protistovje nakopalo mu je toliko britkih napadov od strani opozicije, da bi bila desetina njih že zdavnej vsakega družega moža pripravila do odstopa — Tisza pa je stal sred vseh nepretrganih napadov, kakor skala in ko se je že majalo vse krog njega, on se še ni ganil.

Sadaj pa je vendar nastopila posledica neizogibna: Tisza odhaja toda samo od ministerskega sedeža, ne pa od političnega delovanja. On namerava ostati vodja liberalne stranke, z katere pomočjo je do sedaj vladal.

Nadalje hoče odgovoren ostati stranki in bode, dokler mu ta ostane zvesta, dejansko zapovedava vladi.

Zadnje dni obrnila se je stvar v toliko, da baje Tisza sam odločno odklanja vodstvo liberalne stranke državnega zbora, da pa samo ob sebi hoče v njegovi sredi in svoj vpliv izkoristiti v toliko, kolikor mu to pripušča in naklada njegova osebna veljava brez ministerskega dostojanstva.

Glede Tiszovega naslednika kaže se, da prevzame predsedništvo ministersko skoraj gotovo sedanji poljedelski minister grof Szapary, ki je bil svoj čas finančni minister. Szapary je 58 let star, spoštovan v državnem zboru, ne da bi bil ravno priljubljen. Kot govornik je le srednje veljave, pač pa kot uradnik, pravijo, da zna, kadar treba pokazati se velikega gospoda.

Imenovala so se dalje še imena grof Teleki, sedanji minister notranjih zadev, grof Czaky, sedanji naučni minister, Szilagi pravosodni minister in pa skupni finančni minister Kallay, ki bi bil morebiti najspretnější za to mesto, toda ravno za Kallay-a bila bi velika težava, najti mu primernega naslednika, kot ministru za Bosno in Hercegovino. Morebiti bi bil ta mož še najpravičnejši nasproti Slavanom na Ogerski, toda ta lastnost sedaj ni viditi odločilna v prvi vrsti, ampak vse kaže na to, da si cesar izbera moža, ki bode bolj prijateljske razmere hotel gojiti z Avstrijsko in ki bode bolj pristopen zahtevam cesarjevim.

Videti je, da se je s tega ozira imenovalo tudi ime grofa Czaky-ja, ki je katolik in pa bratranec soproge grofa Taaffe-ja.

Kadar bode novo ministerstvo zbrano, in pričakuje se to še v teku tega tedna, naznanil bode Tisza državnemu zboru ministersko krizo in pa ostavko vsega ministerstva, par dni kasveje pa se zbornici predstavi novo ministerstvo, katero mora naznaniti zbornici nekako svoj program.

Glede tega se zagotavlja, da novo ministerstvo ne bode preminjalo dosedanjega programa vladnega, glede vprašanja pa, katero je dalo povod odstopu Tiszovem, — pravijo namerava novo ministerstvo zbornici naznaniti, da sedaj ne namerava zbornici predložiti načrta novega zakona glede domovinske pravice samo zato ne, ker se ji za tako premembo s političnih ozirih položaj ne zdi primeren.

Opozicija bode toraj pri vsi tej borbi dosegla to, da se znebi neljubega ji ministerskega predsednika, nasproti pa se spolni tudi vtemeljena želja cesarjeva, da se Košutu na ljubo in pa njegovi protiavstrijski stranki na ljubo ne bode spremenil tamošnji zakon o domovinstvu.

Naši dopisi.

Iz Ljubljane.

— Desetletnica predsedovanja gospoda barona Winkler-ja v deželi kranjski. Dne 18. marca t. l. bode preteklo deset let odkar je bil za c. kr. deželnega predsednika dežele kranjske imenovan gospod baron Andrej Winkler. Kdor še ni pozabil, kakove so bile narodne in gospodarske razmere pred njim v deželi in kakošne so sedaj, bode rad priznal, da dežela naša spolni zgotovi dolžnost hvaležnosti, ako sijajno praznuje oni dan, katerega je pred 10 leti milostivi

cesar deželi dal pravičnega in skrbnega Svojega namestnika.

— V državnem zboru imeli so slovenski državni poslanci po posebni deputaciji pomenljiv pa zaupen razgovor z vlado, in videti je, da so se razpravljale vse pereče šolske zadeve. Ker je bil razgovor zaupen, pač deležnikom ni mogoče objaviti kaj od onega, krog cesar se je, na drobno vrtil dolgotrajen razgovor. Eno stvar pa je, kakor šegavo tudi, omenil naučni minister Gautsch v budgetnem odseku, namreč zadevo kranjske gimnazije. Rekel je namreč približno to le: Kar zadeva zopetno ustanovitev gimnazije v Kranji, mi je opomniti, da je za letos odločena ustanovitev nove nižje gimnazije v Ljubljani. Od vspeha tega prvega koraka bode odvisna rešitev prvega vprašanja (to je gimnazije Kranjske.)

Radi priznamo, da je podučevanje 900 učencev na enem zavodu nemogoče, in da s paralelkami, ki imajo vsaj po trikrat toliko učencev kakor prvotni razredi ni mogoče podučevati uspešno tako malo, kakor s preobilnim številom suplentom. Toliko pa vendar že zdaj in pred daljnimi skušnjami sprevidi tudi le nekoliko razumen nestrokovnjak, da 900 učencev popolnoma zadostuje za dve višji in za eno nižjo gimnazijo, in, da bi ustanovitev višje gimnazije v Kranji bogato povrnila primeroma male višje stroške njenega vzdržavanja z vse sijajnimi učnimi vspehi, kakor so pa pri sedanjih razmerah mogoči. Treba torej, da minister to vprašanje v roko vzame z odločnejšo dobro voljo.

— Katoliško politično društvo imelo je minulo nedeljo dne 9. t. m. svoje prvo javno zborovanje po ustanovnih volitvah. V redutni dvorani zbralo se je krog 5—600 deležnikov. Predsednik kanonik Klun pozdravil je zbrane v jako zanimivem z živahno pohvalo sprejetem nagovoru, v katerem je naglašal naloge in potrebo takega društva, že v ta namen da se dejansko širi staro naše geslo, z novega sprejeto soglasno v klubu narodnih poslancev v zadnjem zasedanji deželnega zbora.

Kot prvo točko za razgovor v shodu, razpravljal je gosp. poslanec Povše o nasvetu namreč, da se odpošlje gosposki zbornici prošnja za versko narodno šolo, naglašal je govornik, da v Kranjski za sedaj to vprašanje takoj nima aktuelnega pomena, takoj pa že v družih slovenskih, še bolj pa v nemških pokrajinah. O političnem položaju govoril je gosp. poslanec Žitnik, o prošnji glede uredbe stavbenega obrta pa poslanec Klein. Seja trajala je nad dve uri.

— Iz oporoke umrlega hišnika Leop. Zhuk-a, ki je v Ljubljani umrl minuli teden, poroča današnja „Laib. Ztg.“, da je volil za dobrodelne ali občekoristne namene krog 40.000 gld. med drugimi za sirotišnico „Marijanišče“ v Ljubljani 12.620 gld., za ubožno ustanovo v Idriji, rojstnem mestu umrlega 8000 gld., za Lichtenturnovo sirotišnico, za ljubljanske uboge, za tukajšnjo Frančiškansko cerkev in pa revne iz bolnišnice odhajajoče vsa-